

16-01-2021

JOHANNES DE DOPER EN ONZE WETSLEZING IN DE KERKDienst

Mattheus 3

Kleding kan soms een statement zijn en heel veel zeggen. Marianne Thieme van de Partij voor de Dieren was daarvan op Prinsjesdag altijd een heel sterk voorbeeld. Op een keer droeg zij een hoge hoed met 'man, man, man' daarop geschreven, om de aandacht te vestigen op meer vrouwen in de politiek. Of haar fluwelen jurk met dierenprints en op de ceintuur geschreven: 'alle beestjes helpen'. Ook Johannes de Doper lijkt met zijn kleding een statement te geven. Mattheus vertelt ons in ieder geval hoe Johannes gekleed was. En dat is opmerkelijk, want in de Bijbel kom je meestal alleen de kernzaken tegen en worden wetenswaardigheden vaak weggelaten. Maar hier wordt dus een uitzondering door Mattheus gemaakt en vertelt Mattheus ons iets over de kledingkeuze van Johannes. Maar dit is dan ook niet een bijkomstigheid. Nee, die kleding van Johannes was een statement. Johannes droeg een mantel van kamelenhaar en een leren gordel. Profetenkleding. Johannes laat hiermee zien dat hij een profeet is. Ja, nog specifieker denk ik, want heel opmerkelijk: toen eeuwen voor Johannes ene koning Achasja ernstig ziek was en hij van zijn knechten kreeg te horen dat een profeet had verteld dat hij zou gaan sterven, toen vroeg koning Achasja aan zijn knechten: 'hoe zag die profeet eruit?' 'Hij had een haren mantel en een leren gordel om zijn midden', zo antwoordden ze. En gelijk wist Achasja het: dat is Elia.

Elia. Johannes gaat gekleed als een nieuwe Elia. Nee, niet zomaar een lookalike, wat je bij fans nog wel eens ziet die zij zich kleden naar hun grote voorbeeld. Nee, de laatste profeet van het Oude Testament, Maleachi, had voorgezegd dat er een *nieuwe Elia* zou komen. En deze toekomstige Elia zou een nieuwe tijd gaan inluiden. Hij zal het volk voorbereiden op de komst van God Zelf. Er zal iets gaan gebeuren wat nog nooit gebeurd is op deze wereld... En zie hier: vier eeuwen na de woorden van die Maleachi, is dat moment nu aangebroken. In de woestijn – waar Elia van vroeger ook vaak te vinden was – loopt nu een man, precies Elia. Het is de nieuwe Elia. De nieuwe Elia die de mensen erop moet voorbereiden dat..., ja, dat God op deze wereld zal verschijnen. Hij moet vertellen dat *God in aantocht is*.

Het is niet voor niets dat, wanneer Mattheus zo over Johannes als de nieuwe Elia verteld, dat er bij hem ook een andere Bijbeltekst te binnen schiet. Mattheus citeert

deze tekst ook, een tekst uit het boek Jesaja: 'want deze is het over wie gesproken werd door de profeet Jesaja toen hij zei: de stem van een die roept in de woestijn: Maak de weg van de Heere gereed, maak Zijn paden recht!' Johannes is die roepende in de woestijn, de lookalike van Elia.

Misschien bent u nog een beetje aan het zoeken waar ik nu heen wil met mijn woorden over Johannes met een kamelenharen mantel die zo op Elia lijkt, maar...: *wat daar en toen gebeurde, dat was zo groots!* Als Johannes inderdaad die Elia is, die werd verwacht..., als die tekstverwijzingen van Mattheus kloppen..., *dan is dus echt God Zelf naar deze wereld gekomen*. Dan is er toen iets gebeurd ... zo groots!

Hoe dan...? Nou, in Jezus, waar Mattheus over was begonnen te vertellen en waar hij straks nog veel meer over gaat vertellen is. In die mens, geboren uit een vrouw, als kind op de vlucht naar Egypte, thuisgekomen in Nazareth, die mens die op het eerste gezicht heel gewone mens, in die mens is *God* hier in ons midden gekomen. God met ons.

En daarom: vanaf dat moment, het jaar nul – of wat zou het in Johannes' tijd geweest zijn, het jaar 30 na Christus? – is alles anders geworden voor deze wereld. Want God is teruggekomen naar deze wereld. God is toen begonnen om Zijn Koninkrijk opnieuw te vestigen hier op aarde. God was Koning, Hij is Koning en zal dat altijd zijn – we hebben erover gezongen - maar in dat jaar 0 – zoals wij begonnen zijn te tellen – is de teller inderdaad opnieuw gezet, omdat God een nieuw begin met deze wereld ging maken. God is begonnen om op deze wereld Zijn Koninkrijk weer op te bouwen..., om deze donkere, soms bizarre wereld

weer tot Zijn domein te verklaren... om orde op zaken te stellen... om goed en kwaad te scheiden... om deze wereld nieuw te scheppen. Wat je er ook op dit moment, anno 2022, van vindt en van denkt en wel of niet van ziet – je kunt er heel veel over zeggen – maar God heeft een nieuw begin met deze wereld gemaakt, mensen! *Deze wereld zal binnenkort of over langere tijd weer volledig Gods Koninkrijk, Zijn domein, zijn.* ... En daarom liep daar die bijzondere verschijning in de woestijn, met een kamelenharen mantel en een leren gordel om het volk daarop voor te bereiden.

Het is ook wel begrijpelijk dat Johannes de mensen daarop moest voorbereiden..., want probeer je eens voor te stellen wat het betekent dat de eeuwige God, veel groter dan alles wat wij zien en alles wat wij weten... dat die God zo dichtbij ons komt... zo overweldigend en zo heilig... Dat kan niet zomaar... Johannes waarschuwt daarom de mensen die op hem afkomen om zich te bekeren, om zich om te keren, om radicaal te breken met hun zonden, hun slechte eigenschappen. En die mensen begrijpen het

blijkbaar, want massaal stromen ze op Johannes af en laten zij zich door hem dopen. Ze ondergaan een reinigingsbad, terwijl zij – zo vertelt Mattheus – hun zonden beleden.

Dat is de andere kant van de komst van God. Met Kerst kwam steeds het thema God-met-ons voorbij. Ik heb erover gepreekt op Eerste Kerstdag, op Tweede Kerstdag, de zondag daarna: God met ons! Hoe bijzonder dat is. Hoe mooi! Wat een troost en hoop en – door alles heen – wat een houvast! ... Maar God-met-ons..., die heilige, overweldigende God met ons..., dat betekent ook dat je leven op de kop moet. Dat alles wat daarin niet thuishoort, eruit moet, weg moet. Want Gods komst, dat Hij toen naar deze wereld is gekomen om Zijn Koninkrijk te vestigen, betekent dat alles wat niet in Zijn Koninkrijk thuishoort, radicaal zal worden verwijderd. Kaf en koren zal van elkaar worden gescheiden, zo vertelt Johannes met een toen alledaags beeld. Koren en kaf, wat echt is en wat ballast is, wat echte vrucht is en wat slechts omhulsel is, fake is, zal van elkaar worden gescheiden. En dat kaf, dat lege, waar de Eigenaar niets aan heeft, dat zal met vuur worden verbrand. Johannes geeft heel subtiel een draai aan het beeld wat hij gebruikt, want hij heeft het over onuitblusselijk vuur. Het is dus nog veel ernstiger dan die brandjes op het tarweveld, waar het kaf na de oogst in een mum van tijd even werd verbrand. Het kaf op deze wereld zal radicaal, tot op het laatste stukje, van het koren worden gescheiden. Ja, bomen die geen vrucht dragen voor God zullen worden omgehakt en in het vuur geworden, zo zegt Johannes met een ander beeld. Alles wat vruchteloos is op deze wereld, alles wat zinloos is, zal door God radicaal worden verwijderd. 'Ik doop jullie wel met water', zo zegt Johannes (vers 11) - water als tekening van reiniging, je schoonmaken voor God -, 'maar Hij Die na mij komt, zal jullie dopen met de Heilige Geest en met vuur. Hij zal de reiniging *echt* voltrekken op deze aarde! Zijn komst betekent nieuw leven. Gedoopt met de Geest, leven door Hem. Leven met God! God met ons! Maar ook een doop met vuur: alles wat niet op Gods goede aarde thuishoort, zal door Hem worden verwijderd, vernietigd. Want God is begonnen Zijn Koninkrijk opnieuw te vestigen. Er staat deze wereld vanaf die allereerste Kerstdag dus nog heel veel te wachten...

En daarom lezen wij elke zondag de Tien Geboden. Even omschakelen hoor, want deze switch had u waarschijnlijk niet verwacht. ... Elke zondag, als u en jij de Wet van God krijgen te horen, dan is dat bedoeld om ons tot besef te brengen hoe wij voor God staan. Daarom wordt die Wet ook altijd helemaal aan het begin van de dienst gelezen en niet ergens achteraan. Nee, aan het begin van de dienst word je eerst door God toegesproken, gegroet: 'genade zij u en vrede!' God groet je, ongeacht hoe je je op dat moment voelt, hoe je het er in de afgelopen week van af hebt gebracht..., God maakt die verbinding met ons. Online of niet. Maar als je door God bent gegroet – door Hem bent welkom geheten – en je hebt vervolgens daarop geantwoord met een lied..., dan gaan wij eerst luisteren naar de Wet van God... om tot onszelf te laten doordringen dat God naar deze wereld is gekomen om met ons in verbonden te zijn – God met ons!

– maar dat wij daarom ook alles wat niet bij God en Zijn Koninkrijk hoort, moeten afleggen, moeten loslaten, daarmee moeten breken. *Elke zondagmorgen staan wij bij Johannes de Doper aan de oever van de Jordaan en belijden wij onze zonden.* Wij horen hoe goed God is en hoe goed God deze wereld heeft bedoeld... en wij belijden dat er nog heel veel in onszelf is, wat niet aan Gods goede bedoelingen beantwoord. ... Wij vieren in de kerk dat Gods Koninkrijk gekomen is – met Kerst, met Pasen, elke zondag vieren wij het: God is Koning en wij mogen deel uitmaken van Zijn Koninkrijk van genade, van vrede, van recht, van hoop, dat Koninkrijk dat Jezus heeft gebracht – en daarom leggen wij ook elke zondag aan het begin van de dienst ons leven voor God open en vragen Hem om alles weg te nemen wat niet bij dat Koninkrijk van God hoort. Als de Wet van God wordt gelezen, gaan wij met al die mensen mee naar Johannes de Doper in de woestijn..., wij gaan met elkaar het water in, kopje onder... we belijden onze zonden... en mogen, als wij weer bovenkomen, de hemel geopend zien: God met ons!

Die Wet van God brengt ons elke zondag tot schuldbesef. Althans, dat is de bedoeling. Maar het is wel meer dan schuldbesef, dan even-weer-op-je-zonden-gewezen-worden. Het is beseffen hoe bijzonder God is, hoe heilig en vol van majesteit..., het is je verwonderen dat deze heilige God vol van majesteit op deze wereld Zijn Koninkrijk wil vestigen en jou en mij daar deel van wil uit laten maken... en vervolgens alles wat in je leven daarbij niet thuishoort eerlijk voor God neerleggen. De Wet van God leert je niet dat je vanwege je zonden niet bij God mag horen. Nee: *Gods genade gaat voorop.* 'Genade zij u en vrede!' God heeft die verbinding al met je gelegd aan het begin van de dienst. God heeft genade voor je! Maar laten wij dan vervolgens eerlijk naar onszelf kijken en aan God belijden alles wat niet met die genade in overeenstemming is. Kopje onder gaan in de Jordaan om weer als nieuw naar boven te komen.

We moeten daarom na Kerst altijd met twee woorden spreken. God met ons, dat betekent vreugde, hoop, nieuw leven. Maar het betekent ook: tot bezinning komen, tot verandering moeten komen. Dat optreden van Johannes was daarom zo vol van ernst. De bijl erin! Radicaal! 'Wie heeft jullie laten weten dat jullie moeten vluchten voor de komende toorn?' Want God is zeer verbolgen over hoe het er op deze wereld, op Zijn wereld, aan toegaat! Sluit daarom niet je ogen en oren en ga gewoon maar verder met waar je was gebleven! Nee, alles wat wij in de kerk doen en geloven, en alles van deze wereld, loopt uit op dat uiteindelijke oordeel van God. Het moment dat Jezus recht zal spreken en deze wereld met vuur zal dopen. Jezus Zelf heeft het ook steeds over dat toekomstige moment: het moment dat bokken en schapen zullen worden gescheiden. Het moment dat de arme Lazarus bij God rust zal vinden en de rijke egotripper eeuwig spijt zal hebben. Het moment dat er een eeuwig bruiloftsfeest zal losbarsten maar de deur voor lakse gasten voorgoed gesloten zal zijn. Gods Koninkrijk dat God aan het vestigen is, deze tijd vanaf Johannes de Doper... staat in het licht van het oordeel. Geloven zet alles op scherp.

Maar het is ook andersom: het oordeel van God staat in het licht van Gods Koninkrijk, van Zijn liefde. En dat wil ik u ook echt op het hard drukken hoor! Er is in de kerk en in de kerkgeschiedenis soms zo'n wrang beeld van het oordeel van God gemaakt. Er is zoveel angst gewekt, zoveel onzekerheid ontstaan... maar *Gods oordeel staat in het teken van Zijn liefde*. God wil niet mensen straffen. Nee, God wil de vuilheid van deze wereld wegnemen en een Koninkrijk waar gerechtigheid en liefde wonen. God zal daarom ook niet met een botte bijl gaan hakken, nee, Hij zoekt vruchten aan de bomen, vruchten van de Geest. God wil niet onze dood, maar ons leven. Je hoeft daarom niets te verdienen, het te maken, of verlamd in angst voor God te blijven leven, nee: genade zij u en vrede! – maar leef dan ook die genade uit en heb die vrede ook in je dagelijkse leven lief.

Dat bedoelde Johannes volgens mij met die vruchten aan de boom, die de vruchten die passen bij de bekering, bij een omkeer tot God. Jezus Zelf heeft het ook over vruchten die in ons leven moeten groeien. Vruchten..., ik vind het wel een heel mooi beeld. Vruchten kan je namelijk niet even maken, maar die groeien, die groeien aan takken die verbonden zijn met de rest van de boom. 'Ik ben de ware Wijnstok, jullie de takken, wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht', zo zegt Jezus. Dicht bij Jezus blijven, is daarom het devies. Heel veel aan Hem denken, over Hem horen en lezen, met Hem spreken. Dat is vruchtbaar. En dat heb je echt hard nodig in zo'n vruchteloze tijd als deze coronatijd. Anders worden je takken kaal, dor en is er geen aardigheid meer aan.

Vruchten voortbrengen, een mooi beeld. Vruchten voortbrengen, dat is beantwoorden aan het doel waarom je hier op aarde in de grond bent geplant. Het doel van je leven, het doel waarom hier in deze gemeente bent geplant, het doel waarom je hier in Maarssen of daarbuiten woont, is: vruchten voortbrengen. Vruchten, waar de hemelse Fruitteler blij van wordt. En de mensen om je heen ook. Ook daarom wordt elke zondag de Wet gelezen. Om je aan te sporen om na het belijden van je zonden vruchtbaar te zijn voor God en voor anderen in de week die voor je ligt. Vruchten voortbrengen. Je hoeft niet goede daden op te kunnen sommen hoor! Geloven kent ook geen verdienmodel, maar wees eerlijk naar jezelf en naar God toe: *waar is die verandering – die omkeer tot God - in je leven tot uitwerking gekomen? Waar is je geloof vruchtbaar gebleken? ...* Of moet die omkeer tot God, waar Johannes toe oproept, nog plaatsvinden? Ga dan vandaag nog naar de Jordaan, kopje onder, om nieuw met God te beginnen.

Nog één ding. Johannes, zoals hij daar staat in zijn kamelenharen mantel met leren gordel, spreekt wel heel scherpe boodschap hè? Weet je wat nu zo wonderlijk is? Die Man die Johannes aankondigde, Die met de Heilige Geest en met vuur zal gaan dopen..., die Man stond op dat moment Zelf in de rij bij Johannes om gedoopt te worden. Johannes raakte daardoor in verwarring: 'maar ik moet door U gedoopt worden, U niet door mij!' ... Later zou Johannes nog eens zo'n moment van verwarring hebben, als hij in de gevangenis zit...: waar is nu dat Koninkrijk van

God..., is Jezus nu echt wel Diegene die met de Heilige Geest en met vuur zal gaan dopen, of...? Ja, de weg die God met deze wereld is ingeslagen, verloopt anders dan Johannes had verwacht. Het is niet een andere weg hoor! Jezus had dezelfde boodschap voor de wereld als Johannes, je hoort de Heere Jezus later in het Mattheusevangelie precies hetzelfde verkondigen: bekeer u, want het Koninkrijk van God is nabij gekomen! Gods Koninkrijk komt. En het oordeel komt. Maar dat oordeel lag wel een heel stuk verder in de tijd, dan Johannes had verwacht. Eerst werd namelijk het oordeel over deze wereld op Golgotha geveeld. Zoals Jezus door de doop van Johannes onderging, zo zal Hij straks al die schuld en ellende van ons mensen ondergaan. God is een bijzondere omweg gegaan om deze wereld nieuw te maken. Niet gelijk het oordeel en de bijl erin. Nee, eerst een liefde, zo groot en zo diep aan het kruis gestort.

God is een omweg gegaan, althans: voor Johannes voelde het als een omweg. Want God kwam niet gelijk met Zijn oordeel. Voor Johannes duurde het vreemd lang. En voor ons misschien ook wel: waarom moet het nu zo lang allemaal nog doorgaan? Ik weet het ook niet allemaal, maar laten wij daarom maar van deze tijd vruchtbaar gebruik maken. Vruchten voortbrengen tot vreugde van de HEER van de aarde en tot zegen van anderen. Laten wij op deze soms zo dorre wereld vruchten laten zien en Gods Koninkrijk in woord en daad gestalte geven.

De Wet van God zet ons stil, brengt ons tot bezinning, om onze reiniging buiten onszelf te zoeken – zo zegt het Avondmaalsformulier: 'maak mij rein voor U!'

Om vervolgens in beweging te komen om ons leven in de week die voor ons ligt vruchtbaar te laten zijn.

